

Подзігун С.М., Тимчук С.В., Нецадим Л.М.

Управління діяльністю підприємств в індустрії гостинності

Навчальний посібник

УДК 338.48
T65

Рецензенти:

Транченко Л.В. - д.е.н., професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Уманського національного університету садівництва

Новак І.М. - д.е.н., професор кафедри менеджменту Уманського національного університету садівництва

Т6   **Подзігун С.М, Тимчук С.В., Нещадим Л.М.**
5   **Управління діяльністю підприємств в індустрії гостинності: навч.**
          посібн. Умань.: ВПЦ «Візаві», 2021. с. 115

УДК 338.48

©Подзігун С.М., 2021
©Тимчук С.В., 2021
©Нещадим Л.М., 2021

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	4
Тема 1. Особливості та функції менеджменту сільського зеленого туризму	5
Тема 2. Прийняття управлінських рішень у сфері сільського туризму	8
Тема 3. Нормативно-правові засади діяльності підприємств індустрії гостинності	13
Тема 4. Рекреалогічна діяльність підприємств сфери обслуговування	20
Тема 5. Соціально-економічне значення сільського зеленого туризму	28
Тема 6. Сільський туризм як вид підприємницької діяльності: проблеми розвитку та організація гостинності садиби	36
Тема 7. Європейський досвід розвитку сільського зеленого туризму	55
Тема 8. Маркетинг гостинної садиби	65
Тема 9. Диверсифікація послуг сільського зеленого туризму	71
Практичні завдання	79
Тестові завдання	85
Список літератури	95
Додатки	100

ВСТУП

Актуальність розвитку сільського зеленого туризму в Україні зумовлюється першочерговою необхідністю невідкладного розв'язання соціально-економічних проблем сучасного села. На даному етапі розвитку економіки та культури України уряд проголошує туризм одним із пріоритетних та перспективних напрямів. Діючі в державі стандарти туристичної галузі цілком можуть створити сприятливі умови для розвитку та функціонування ефективного, цивілізованого туристичного ринку з надійними та багатоманітними туристичними послугами. Однак дотримання високої якості у наданні туристичних послуг постало гострою проблемою у сфері сільського туризму.

В умовах інтеграції України в міжнародне співтовариство значної актуальності набуває формування пріоритетних форм господарювання, спрямованих на ефективне використання природного, рекреаційного, виробничого та трудового потенціалу, в структурі яких важливе місце посідає туристична діяльність, зокрема сфера сільського зеленого туризму. В Україні є достатні передумови для розвитку сільського зеленого туризму – вигідне географічне положення; сприятливі кліматичні умови; потужний природно-рекреаційний потенціал (історично-культурні та етнічні надбання, різноманітні ландшафтні комплекси тощо); значний наявний потенціал земельних та трудових ресурсів.

Сільський зелений туризм є одним із пріоритетних напрямів сталого розвитку сільських територій України, оскільки його становлення та функціонування сприяють системному вирішенню соціально- економічних та екологічних проблем, пов'язаних із відтворенням трудового потенціалу в аграрній сфері, підвищенням рівня зайнятості сільського населення, покращенням якості його життя, формуванням нових напрямів виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, зростанням доходів агровиробників, створенням нових джерел надходжень до місцевих бюджетів, покращенням благоустрою населених пунктів, збереженням та відтворенням природно-рекреаційного потенціалу, забезпеченням раціонального природокористування та охорони довкілля. Зростання масштабів туристичної діяльності стимулює розвиток сфери транспорту, зв'язку, торгівлі, служби побуту, відпочинково-розважальних та інших інфраструктурних об'єктів, виступаючи каталізатором комплексного розвитку сільських територій.

Матеріал посібника «Управління діяльністю підприємств в індустрії гостинності» з'єднаний в цілісну систему знань про підприємницьку діяльність у сфер сільського зеленого туризму як об'єкта управління, яке дало б можливість фахівцям з туризму сформулювати чіткі уявлення про природу і різноманітності функцій сільського зеленого туризму та вчитися реалізовувати їх на практиці.

С.М. Подзігун
С.В. Тимчук
Л.М. Нещадим

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Закон України «Про туризм» було прийнято в:

- А. 1994 році
- Б. 1995 році
- В. 1996 році
- Г. 1997 році

2. Нормативно-правова база, що регулює відносини у туризмі поділяється на:

- А. Регіональну і державну
- Б. Місцеву і державну
- В. Національну і міжнародну
- Г. Державну і міжнародну

3. За формою власності туристичні підприємства бувають:

- А. Приватні
- Б. Державні
- В. Акціонерні товариства
- Г. Приватні, державні та акціонерні товариства

4. Діяльність, у тому числі підприємницька, юридичних осіб, а також фізичних осіб-підприємців, пов'язана з виробництвом продукції, торгівлею, наданням послуг, виконанням робіт – це:

- А. Господарська діяльність
- Б. Регіональна діяльність
- В. Засновницька діяльність
- Г. Державна діяльність

5. Зареєстрована в установленому законодавством порядку юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності, яка провадить господарську діяльність – це:

- А. Об'єкт господарювання
- Б. Орган ліцензування
- В. Здобувач ліценції
- Г. Суб'єкт господарювання

6. Антропогенне середовище - це

- А. Середовище, створене людиною
- Б. Середовище, змінене людиною

- В. Середовище, створене і змінене людиною
- Г. Природне середовище, змінене людиною

7. Середовище перебування включає поняття:

- А. Суспільство; людина; природа;, середовище
- Б. Природне середовище; середовище, змінене людиною; інженерне середовище; соціальне середовище
- В. Штучне та природне середовище
- Г. Біосферні ресурси

8. Туристичні ресурси – це:

- А. Антропогенні та природні ресурси
- Б. Явища живої та неживої природи
- В. Об'єкти та явища природного та антропогенного середовища
- Г. Об'єкти та явища природного та соціального середовища

9. Середовище перебування включає поняття:

- А. Суспільство; людина; природа;, середовище
- Б. Природне середовище; середовище, змінене людиною; інженерне середовище; соціальне середовище
- В. Штучне та природне середовище
- Г. Біосферні ресурси

10. Екологічна функція туризму включає в себе:

- А. Збільшення антропогенного тиску
- Б. Збереження світової й національної природної та культурно-історичної спадщини
- В. Розширення та інтенсифікація туристичної діяльності, що сприяє залученню нових територій
- Г. Всі відповіді вірні

11. Турист який любить лісові прогулянки та походи, надає перевагу активному відпочинку, під час якого прагне підтримувати хорошу фізичну форму, але професійно спортом не займається - це:

- А. F-тип
- Б. W-1-тип
- В. А-тип
- Г. В-тип

12. Екологічний туризм належить до:

- А. Спортивного туризму
- Б. Релігійного туризму
- В. Пасивного туризму
- Г. Активного туризму

13. Спортивний туризм включає:

- А. Оздоровчі прогулянки
- Б. Нетривалі походи
- В. Спеціальні тури та програми для участі в спортивних заходах
- Г. Всі відповіді вірні

14. До маршрутів за категоріями складності відносяться:

- А. Пішохідні та гірські
- Б. Лижні, водні, пішохідні та гірські
- В. Гірські, лижні, водні, пішохідні, велосипедні
- Г. Лижні, водні, пішохідні, велосипедні

15. Форми організації обслуговування дозволяють поділяти туризм на:

- А. Елітарний і комерційний
- Б. Комерційний, соціальний і елітарний
- В. Соціальний та елітарний
- Г. Комерційний та VIP-туризм

16. Формами самого турпродукту є:

- А. Інклюзив-тури та пекідж-тури
- Б. Інклюзив-тури та VIP-тури
- В. Пекідж-тури та VIP-тури
- Г. Всі відповіді вірні

17. Гостинність у процесі еволюції пройшла шлях від надання їжі, необхідної медичної допомоги й перепочинку до системи, яка об'єднує галузі та види діяльності, цільовим призначенням яких є:

- А. Комплексне обслуговування подорожуючих
- Б. Народна традиція люб'язності
- В. Турбота до людей
- Г. Правила етикету

18. У формуванні системи гостинності можна виділити етапи:

- А. Елітарне подорожування та масовий туризм

- Б. Давній та середньовічний
- В. Давній, середньовічний, елітарне подорожування, масовий туризм
- Г. Давній, середньовічний, елітарне подорожування

19. Які послуги задовольняють потреби особистості:

- А. Особисті, виробничі, суспільні
- Б. Особисті та виробничі
- В. Особисті та суспільні
- Г. Виробничі та суспільні

20. Туристична послуга має власні специфічні риси, які вирізняють її на ринку послуг і саме вони є основою формування індустрії туризму:

- А. Мобільність
- Б. Комплексність
- В. Ритмічність
- Г. Комплексність, мобільність, ритмічність

22. Туристичні послуги за значенням у процесі подорожування поділяються на:

- А. Основні та додаткові
- Б. Основні, додаткові та супутні
- В. Додаткові та супутні
- Г. Основні та супутні

23. Природні, історичні, соціально-культурні об'єкти, з об'єктами туристичного показу включно, а також інші об'єкти, здатні задовольняти духовні потреби туристів - це:

- А. Суспільно-подієві ресурси;
- Б. Рекреаційні ресурси;
- В. Суспільно-історичні ресурси;
- Г. Туристські ресурси.

24. Засоби розміщення гостинності поділяють на:

- А. Традиційні, додаткові
- Б. Традиційні, прості
- В. Прості, додаткові
- Г. Всі відповіді вірні

25. Комерційне підприємство, спеціалізоване на наданні послуг розміщення, харчування та інших додаткових послуг, що забезпечують безпечну й комфортну життєдіяльність людині, яка тимчасово перебуває поза місцем постійного проживання:

- А. Готель
- Б. Ресторан
- В. Мотель
- Г. Всі відповіді вірні

26. Заклад харчування, який надає відвідувачам широкий асортимент страв складного приготування за індивідуальним замовленням:

- А. Кафе
- Б. Мотель
- В. Ресторан
- Г. Готель

27. Залежно від рівня комфортності та асортименту страв ресторани та інші заклади харчування поділяють на націночні категорії:

- А. Вища, нижча
- Б. Люкс, вища, нижча
- В. Люкс, вищу, першу, першу понижену та другу понижену
- Г. люкс, вищу, першу, першу понижену та другу

28. Активна подорож може бути:

- А. Пішохідною
- Б. Водною
- В. Вело, мото та автомобільною
- Г. Всі відповіді вірні

29. При проходженні самоорганізованого маршруту необхідною умовою є:

- А. Вміння орієнтуватися на місцевості, використання приладів (компас, GPS) і карт
- Б. Дотримання графіку руху
- В. Правил безпеки
- Г. Всі відповіді вірні

30. Як називається сільський дім у гірській місцевості:

- А. Бунгало
- Б. Родтелі
- В. Хатини

Г. Шале

31. Будинок у вигляді легкої споруди з верандою називається:

- А. Бунгало
- Б. Шале
- В. Родтелі
- Г. Ботель

32. Екскурсія – це:

- А. Наочний процес пізнання оточуючого середовища
- Б. Колективне відвідування музею, пам'ятного місця, виставки, підприємства тощо
- В. Поїздка, прогулянка з освітньою, науковою, спортивною або розважальною метою
- Г. Всі відповіді вірні

33. Туристичний маршрут це:

- А. Завчасно спланована траса послідовного пересування туристів між географічними пунктами, які відвідуються протягом певного періоду з метою отримання послуг, як передбачених програмою обслуговування
- Б. Маршрут, який не виходить за межі території населеного пункту
- В. Заздалегідь визначений чи накреслений шлях план проходження руху кого чи чого-небудь
- Г. А та Б вірні

34. Соціальний туризм – це:

- А. Заходи, які розробляються закладами та управліннями з покращення організації вільного часу населення або окремих його груп
- Б. Те, що держава субсидує будівництво різних споруд для відпочинку та створює можливості для, людей похилого віку (без соціальних програм деякі з них не могли б скористуватися своїм правом на відпочинок)
- В. Створення найкращих умов для розвитку туризму, а з іншого боку - усунення шкідливих для природи його наслідків
- Г. Всі відповіді вірні

35. Чим обумовлюється екологічність туризму?

- А. Кліматичними особливостями території;
- Б. Забрудненням навколишнього середовища;
- В. Екологічною складовою просвіти місцевого населення;
- Г. Звичаями територіальних громад

36. Хто ввів термін «екологічний туризм»?

- А. Рене Декарт
- Б. Гектор Цебаллос Ласкурейн
- В. Володимир Вернадський
- Г. Карл Троль

37. Екотуризм від звичайного туризму відрізняється:

- А. Екотуризм є однією із форм «жорсткого туризму»
- Б. Туризм, на відміну від екотуризму, забезпечує пізнавальну складову розвитку
- В. Екотуризм спрямований на попередження негативного впливу туристичної діяльності на екосистему
- Г. Екотризм є пасивною формою туристичної діяльності

38. Основним завданням екологічного туризму є:

- А. Отримання прибутку
- Б. Одержання якісного сервісу
- В. Гармонізувати відносини між людиною і соціумом
- Г. Врівноважувати відносини між людиною і екосистемою

39. Який вид туризму не відноситься до екологічного?

- А. Зелений туризм
- Б. Природний туризм
- В. Екскурсії
- Г. Купання в басейні

40. Який з видів туризму належить до екологічного?

- А. Полювання
- Б. Екскурсії
- В. Походи
- Г. Засмага на пляжі

41. Засоби розміщення туристів поділяють на:

- А. Загальні та спеціальні
- Б. Стаціонарні та мобільні
- В. Колективні та індивідуальні
- Г. Особистого та загального призначення

51. Дестинація – це:

- А. Населений пункт, регіон, країна, в якій формується потік туристів,

- тобто місце, де тимчасово проживають туристи
- Б. Територія, яку відвідують туристи
  - В. Територія, яка не входить до туристичного маршруту і не відвідується туристами
  - Г. Територія з обмеженим доступом

52. Термін “рекреація” –

- А. Є сукупністю етимологічних значень – відновлення; розвага, відпочинок, зміна дій та характеризує простір, пов’язаний з цими діями;
- Б. Наука і дисципліна, що вивчає процеси відновлення сил людини;
- В. Характеризує трудову діяльність та простір, пов’язаний з цими діями;
- Г. Система заходів і здійснюється у робочий час на спеціалізованих територіях.

53. “Рекреація” характеризує:

- А. Планувальну організацію рекреаційних комплексів
- Б. Розвиток курортної справи
- В. Процес і заходи щодо відновлення сил людини та простір, в якому це відбувається
- Г. Екологічну ситуацію в рекреаційних регіонах України

54. Оздоровлення – профілактика - це:

- А. Сон, харчування, гігієна, рух
- Б. Бальнео – грязе – клімато – водо - санаторне лікування
- В. Відпочинок-релаксація: дозвілля – свято – розваги; фізична рекреація: спорт – фізкультура
- Г. Туризм: подорож, екскурсія

55. Відпочинок-переключення це

- А. Реалізація потреб індивіду у спілкуванні, культурі, пізнанні
- Б. Регулярність лікування та профілактика здоров’я
- В. Фізичне удосконалення, попередження гіподинамії
- Г. Потреба індивіду у творчій роботі, у самоосвіті, зміні виду діяльності

56. Фізична рекреація це

- А. Реалізація потреб індивіду у спілкуванні, культурі, пізнанні
- Б. Регулярність лікування та профілактика здоров’я
- В. Фізичне удосконалення, попередження гіподинамії
- Г. Потреба індивіду у творчій роботі, у самоосвіті, зміні виду діяльності

57. Рекреацією на природно-заповідних територіях та об'єктах вважається:

- А. Відтворення у вільний час витрачених у процесі життєдіяльності розумових, духовних та фізичних сил людини, що здійснюється шляхом загальнооздоровчого, культурно-розважального і пізнавального відпочинку
- Б. Туризму, санаторно-курортного лікування
- В. Любительського та спортивного рибальства та полювання
- Г. Фізичної культури і спорту

58. Вільний час залежить від:

- А. Часового фактору (щоденний, щотижневий, щорічний, пенсійний) і просторового (помешкання, місто, держава, світ)
- Б. Помешкання та середовища міста
- В. Залежить від організації просторового середовища за межами міста та міжселищними територіями
- Г. Визначається територією розташування комплексів та закладів для довгострокового лікування

59. Рекреаційні утворення розрізняють за:

- А. Природними, урбаністичними, таксономічними та типологічними ознаками
- Б. Природними та типологічними ознаками
- В. Урбаністичними ознаками рекреаційних комплексів
- Г. Всі відповіді вірні

60. Рекреаційне навантаження складається

- А. З відпочиваючих у цілорічних закладах та короткочасних відпочиваючих
- Б. З відпочиваючих у цілорічних закладах
- В. Самодіяльних туристів, екскурсантів
- Г. Всі відповіді вірні

61. За природними, урбаністичними, таксономічними ознаками рекреаційна ділянка (парк, гідропарк, дендропарк) це

- А. Локальний ранг, урбаністична ознака
- Б. Локальний ранг, природна ознака
- В. Районний ранг, урбаністична ознака
- Г. Всі відповіді вірні

62. Внутрішнім туризмом вважається:

- А. Туризм у межах країни проживання
- Б. Туризм поза межами країни проживання

- В. Туризм у межах території України
- Г. Всі відповіді вірні

63. Лісові рекреаційні системи формуються у відповідності з використанням вільного часу в період канікул та відпусток, як

- А. Міські (маленькі ліси, парки, сквери, сади)
- Б. Заміські і ближні приміські (парки і лісопарки, дендропарки, ботанічні сади)
- В. Автономні стаціонарні системи
- Г. Всі відповіді вірні

64. Прямий вплив туризму на рекреаційні території пов'язаний:

- А. З самою туристичною діяльністю
- Б. З туристичною інфраструктурою
- В. З антропогенним впливом місцевого населення
- Г. Всі відповіді вірні

65. Вторинний вплив туризму на рекреаційні території пов'язаний:

- А. З самою туристичною діяльністю
- Б. З туристичною інфраструктурою
- В. З антропогенним впливом місцевого населення
- Г. Всі відповіді вірні

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Астана Зіемеле. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні // Туризм сільський зелений. - 2004. – № 1. – С. 8-13. Т. 1, 2, 3, 4, 12, 13, 14.
2. Байлик С.І. Готельне господарство. Організація, управління, обслуговування. Навчальний посібник: 3-є вид. – До.: Дакор, 2008. – 288 с
3. Барановський М. Туризм як форма активізації розвитку сільських депресивних територій. *Вісник Львів. Ун-ту. Серія Міжнародні відносини.* 2008. Вип. 24. С. 13-21.
4. Беркович В.І. Сільський зелений туризм - пріоритет розвитку туристичної галузі України. *Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник.* 2008. №1 (6). С. 138-143.
5. Васильєв В., Горішевський П., Зінька Ю. Менеджмент сільського туризму: методичний посібник, випуск 5. Одеса 2009. 56 с.
6. Васильєв В., Горішевський П., Зінька Ю. Організація і планування діяльності сільського туризму. Методичний посібник. Випуск 3. Одеса, 2009. 56 с.
7. Васильєв В.А. Категоризації садиб сільського зеленого туризму в Україні. Агротуризм: інформаційний бюлетень проекту «Зміцнення інтеграції прикордонних регіонів в сфері сільського зеленого туризму». 2009. № 4. С. 6-11.
8. Відпочинок на селі. Радник організатору відпочинку та власнику садиби. *Туризм сільський зелений.* IV / 1999; Випуск №3. II / 2002; Випуск 6. IV / 2003. Т. 6, 7, 11, 12, 13
9. Гетьман В.І. Концептуальні питання екотуризму в контексті збереження ландшафтного різноманіття. *Рідна природа.* 2001. № 2. с. 34-35. Т. 2, 15
10. Горішевський П., Васильєв В., Зінька Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. Керівництво. Івано-Франківськ Місто-НВ, 2003. 148 с.
11. Горішевський П. Досвід Івано-Франківської області в розробці і впровадженні категоризації садиб сільського зеленого туризму. *Туризм сільський зелений.* 2007. № 4. С. 20-24.
12. Горішевський П., Васильєв Ю., Зінька Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. Івано-Франківськ Місто НВ, 2003. Т. 1-4, 9-13.
13. Горьовий В.П., Тимчук С.В. Менеджмент фермерських господарств. Навч. посібник. ТОВ «ЦП «Компринт», Київ, 2018. 277 с.

14. Екогеографія та екотуризм: Підручник / В. Г. Петрук, О.В. Бондарчук, І.А. Трач, О.Ю. Панасюк, Ю.І. Царук, В.Д. Ваколук. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 178 с.
15. Закон України «Про туризм» від 18.11.2003 р. №1282-IV URL: <http://zakon.nau.ua> (дата звернення 07.07.2019 р.)
16. Зінька Ю.В., Горішевський П.А., Петрушин М.А., Васильєв В.П., Гундяк А.А. Маркетингові дослідження сільського туризму в Карпатському регіоні. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. К., 2008. Вип. 124. С. 32-40.
17. Зінька Ю.В., Васильєв В.П., Горішевський П.А., Рутінській М.І. Світовий досвід організації сільського туризму: методичні рекомендації. Одеса, 2009. 56 с.
18. Зінька Ю.В., Васильєв В.П., Горішевський П.А., Рутінській М.І. Сільський туризм в Європі і Америці. *Туризм сільський зелений*. 2009. № 2. С. 3-40.
19. Коберниченко Т.А., Васильєв В.П., Горішевський П.А., Зінька Ю.В. Сільський зелений туризм. Методичні рекомендації для господарів садиб До.: Аграрна освіта, 2005. 80 с.
20. Ковальчук І. Еколого-геоморфологічні дослідження змін навколишнього середовища Українських Карпат: аналіз, синтез, прогноз. *Раціональне природокористування та охорона природи. Наукові записки*. 2002. №2. С. 196-198. Т. 18.
21. Коробка С.В. Зелений туризм як фактор підвищення конкурентоспроможності сільської місцевості. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_24. (дата звернення 07.07.2019 р.)
22. Кудінова І.П. Зелений туризм як один із напрямів розвитку підприємництва в сільській місцевості. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. К., 2008. № 124. С. 91-96.
23. Кудінова І.П. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Україні. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nvnau_eamb/2011_163_1_11kir (дата звернення 07.07.2019 р.)
24. Кудла Н.Є. Механізм категоризації сільських садиб у розвитку зеленого туризму. *Економіка АПК*. 2010. № 8. С. 100-106.
25. Кузик С.П., Рутінській М.І., Кузик П.С.. Соціально-економічне значення сільського зеленого туризму в контексті сучасних пріоритетів розвитку сільських територій України. *Науковий вісник НУБіП України*. 2011. №163.
26. Менеджмент фермерських господарств / В.П. Горьовий, С.В. Тимчук / Видавництво «Центр навчальної літератури», Київ, 2014. 364 с.
27. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Перспективні напрями диверсифікації туристичної діяльності в Україні. *Молодий вчений*. 2016. №8. С. 27-30.

28. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Методологія та аналіз управління вільним часом рекреантів у секторі туризму. *Інфраструктура ринку*. 2017. №6. С. 258-260.
29. Нещадим Л.М., Тимчук С.В., Кожухівська Р.Б. Екологічний туризм як основа ефективного розвитку туристичного бізнесу в Україні. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 3 (14). 2019. URL: <http://rev.kpu.zp.ua/vypusk-14>.
30. Основи організації сільського зеленого туризму в Україні / Л.В. Транченко, С.В. Тимчук, Л.М. Нещадим / Palmarium Academic Publishing, Германія, 2015. 73 с.
31. Пітюлич М.М., Михайлюк І.І. Особливості функціонування сільського туризму в Україні та досвід європейських країн *Науковий вісник Ужгородського університету*, 2011. С. 154-158.
32. Проект Закону України «Про аграрний туризм та агротуристичну діяльність» URL: <http://ruraltourism.com.ua/?a=viewmaterial&id=9> (дата звернення 07.07.2019 р.).
33. Сільський зелений туризм // Навчальний посібник. Тернопіль, 2008. 100 с.
34. Тимчук С.В., Нещадим Л.М. Диверсифікація услуг сільського зеленого туризму. *International Scientific Conference Innovative Potential of Socio-Economic Systems: the Challenges of the Global World, Part I, December 22th, 2017. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. P. 60-63.*
35. Тимчук С.В. Екологічний туризм як напрям соціально-економічного розвитку сільських територій. *Вісник ТНЕУ*. № 1(11), 2016. С. 35-41.
36. Тимчук С.В., Нещадим Л.М. Туристична привабливість і передумови розвитку агротуризму в Україні. *Молодий вчений*. 2015. №4. С. 12-15.
37. Нещадим Л.М., Тимчук С.В. Екологізація туристичних послуг аграрних підприємств. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2020. Випуск 96. Частина 2. С.190-198.
38. Транченко Л.В., Тимчук С.В., Нещадим Л.В. Соціальне значення зеленого туризму в контексті розвитку сільських територій України. *Современные технології управління*. №1 (49), январь 2015. URL: <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/1299/1/%d0%a2%d1%80%d0%b0%d0%bd%d1%87%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%2c%20%d0%a2%d0%b8%d0%bc%d1%87%d1%83%d0%ba%2c%20%d0%9d%d0%b5%d1%89%d0%b0%d0%b4%d0%b8%d0%bc%20%d0%a0%d0%b8%d0%bd%d1%86%202015.pdf> (дата звернення 07.07.2019 р.).
39. Триліс В. Екологічне маркування садиб в Україні – проблеми та перспективи. *Туризм сільський зелений*. 2007. № 4. С. 12-15.
40. Ceballos-Lascurain H. Tourism, Ecotourism and Protected Areas / Parks, 1991. November, Vol. 2.

41. Mader R. Ecotourism and Spirituality in Mexico // Radical Grace Magazine. June, 1999.
42. Marcus L. Endicott Ecotourism, Adventure Travel and Ecotravel // www.greentravel.com. 12 November, 1997.
43. Materiały z sympozjum Agrobiznesu-2000. – Lesko, 30.06-2.07.2000 r.
44. Methods for Monitoring and Analysis of Holidaymakers' Free Time in Tourism / Liudmyla Neshchadym, Oleh Lazariev, Yuliia Fernos, Nataliia Komisarenko, Svitlana Tymchuk and Liudmyla Movchan / 10-11 april 2019 33rd IBIMA «Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020» Conference in Granada, Spain. P.7077-7081.
45. Dr. Liudmyla Neshchadym, Dr. Svitlana Tymchuk, Dr. Liubov Kovalenko, Dr. Diana Naherniuk, Dr. Valentyna Nepochatenko and Dr. Svitlana Podzihun. – «The Importance of Ecological Tourism in the Context of Hotel and Restaurant Business Management in the Conditions of Stability of Ecosystems of Territories». 36th IBIMA International Conference, Granada, Spain has been accepted for publication and presentation at the conference. 2020. The paper will be included in the conference proceedings. Spain. P.6087-6071.
46. Ward W.K. Ecotourism Reality or Rhetoric // www.ecotourism.org, March, 1997.
47. Wight P.A. North American Ecotourism Mambet: Motivations, Preferences and Destinations // Journal of Tourism Research, 1999.
48. World Directory of Tourism Education and Training Institutions. Madrid, 1992.
49. Yeoman J. The Importance of Rural Tourism and Agritourism in Rural Development./ J. Yeoman – Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa s Agrobiznesu, 2000. T. II. Z. 1. S. 57-64.

Інформаційні ресурси

50. Офіційний сайт Державне агентство з туризму та курортів. URL: www.tourism.gov.ua. (дата звернення 07.07.2019 р.).
51. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні. URL: www.greentour.com.ua. (дата звернення 07.07.2019 р.).
52. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні. URL: www.ruraltourism.com.ua. (дата звернення 07.07.2019 р.).
53. Культурна спадщина в контексті «зводу пам'яток історії та культури України». URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-7701-4/978-966-02-7701-4.pdf> (дата звернення 07.07.2019 р.).
54. Музейний простір України. URL: www.prostir.museum. (дата звернення 07.07.2019 р.).
55. Журнал «Туризм сільський зелений». URL: www.greentour.com.ua. (дата звернення 07.07.2019 р.).
56. Всесвітня туристична організація. URL: www.world-tourism.org. (дата

звернення 07.07.2019 р.).

57.Державна туристична організація України. URL: www.tourism.gov.ua. (дата звернення 07.07.2019 р.).

Державні стандарти

58.ДСТУ 4268: 2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги» (чинний від 01.07.2004).

59.ДСТУ 4269: 2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів» (чинний від 01.07.2004).

60.ДСТУ 4281: 2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація» (чинний від 01.07.2004).

61.ДСТУ 4527: 2006 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення» (чинний від 01.10.2006).

Міжнародні стандарти – ISO/FDIS 9000

62.ISO / TC № 605 Системи менеджменту якості. Основоположні принципи і словник.

63.ISO / TC № 606 Системи менеджменту якості. Вимоги.

64.ISO / TC № 607 Системи менеджменту якості. Рекомендації щодо поліпшення показників

Нормативні акти щодо сільського зеленого туризму

1. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від 17 жовтня 1990 року № 400-ХІІ.
2. Про затвердження рекомендацій щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки: Витяг з Наказу державного комітету України по земельних ресурсах від 30.12.1999 року № 130.
3. Про основні засади розвитку соціальної сфери села: Указ Президента України від 20 грудня 2000 року № 1356/2000.
4. Про статус гірських населених пунктів в Україні: Закон України від 15 лютого 1995 року № 56/95-ВР.
5. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 року № 742-ІУ.
6. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року № 973-ІУ.
7. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 року № 2114-ХП.
8. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР.
9. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 року №2265-ХІІ.
10. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року № 1087-ІУ.
11. Про місцеве самоврядування: Витяг із Закону України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР.
12. Про іпотеку: Закон України від 5 червня 2003 року № 898-ІУ.
13. Про заставу: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2654-ХІІ.
14. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР.
15. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року №1023-ХН.
16. Про екологічну експертизу: Закон України від 9.02.1995 року № 46/95.
17. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: Указ Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98.
18. Про фіксований сільськогосподарський податок: Закон України від 17 грудня 1998 року №320-ХІУ.
19. Про плату за землю: Закон України від 3.07.1992 року Х» 2536-ХП.
20. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: Закон України від 23 березня 1996 року № 98/96.
21. Про об'єднання громадян: Закон України від 16 червня 1992 року № 2460-ХП.
22. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 року №2908-111.
23. Про народні художні промисли: Закон України від 21 червня 2001 року №2547-111.

Реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності

Якщо ви визначили для себе, що приймання гостей у власній садибі – ваш бізнес, яким ви хочете і можете займатися на професійній основі, тоді подальші сторінки – для вас.

Законом України від 07 лютого 1991 року № 698-ХІІ «Про підприємництво» (із змінами і доповненнями) визначено, що *підприємництво – це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність із виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством.*

Згідно із цим Законом суб'єктами підприємницької діяльності можуть бути громадяни України, інших держав, не обмежені законом у правоздатності або дієздатності за винятком:

- військовослужбовців;
- посадових осіб органів прокуратури, суду, державної безпеки, внутрішніх справ, державного арбітражу, державного нотаріату;
- посадових осіб органів державної влади й управління, які покликані здійснювати контроль за діяльністю підприємств;
- осіб, яким суд заборонив займатися певною діяльністю (не можуть бути зареєстровані як громадяни-підприємці з правом здійснення відповідного виду діяльності до закінчення терміну, встановленого вирокком суду);
- осіб, які мають непогашену судимість за крадіжки, хабарництво та інші корисливі злочини.

Громадяни-підприємці мають право без обмежень приймати рішення і здійснювати будь-яку діяльність, що не суперечить чинному законодавству.

Крім цього, суб'єкти підприємницької діяльності мають право відкривати свої філії (відділення), представництва без створення юридичної особи. Відкриття зазначених підрозділів не потребує їх державної реєстрації.

Особливості регулювання окремих видів підприємництва встановлюються законодавством України.

Якщо ви вирішили розпочати підприємницьку діяльність, то для отримання статусу суб'єкта підприємницької діяльності без створення юридичної особи перш за все вам необхідно зробити таке:

- S отримати ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб;
- S зареєструватися в органах державної реєстрації;
- S стати на облік в податковій інспекції.

Як і де ви можете отримати ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб?

Для отримання ідентифікаційного номера вам необхідно звернутися до державної податкової інспекції за місцем проживання і заповнити анкету (форму № 1-ДР). Після

цього в двотижневий термін вам присвоюється ідентифікаційний номер Державного реєстру фізичних осіб і **безкоштовно** видається довідка про присвоєння номера.

Цей номер потрібний для використання при виплаті доходів, з яких утримуються податки, укладанні цивільно-правових угод, відкритті рахунків в установах банків, отриманні пенсій через установи банку тощо.

Під час реєстрації в Державному реєстрі до облікової картки фізичної особи-платника податків та інших обов'язкових платежів вносяться такі дані:

- прізвище, ім'я та по батькові;
- дата народження;
- місце народження (країна, область, район, населений пункт);
- місце проживання;
- місце основної роботи;
- види сплачуваних податків та інших обов'язкових платежів.

Також вам необхідно знати, що згідно із Законом України від 22 грудня 1994 року № 320/94-ВР «Про Державний реєстр фізичних осіб-платників податків та інших обов'язкових платежів» громадяни-підприємці зобов'язані подавати до державної податкової інспекції за місцем проживання відомості про зміну даних, поданих раніше до Державного реєстру, **протягом місяця** з дня виникнення таких змін.

При цьому слід підкреслити, що фізичні особи-платники податків та інших обов'язкових платежів, які не подали інформацію для занесення до Державного реєстру або подали її у перекрученому вигляді, притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством України.

Реєстрація в органах державної реєстрації

Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності проводиться у виконавчому комітеті міської ради або в районній державній адміністрації за місцем проживання громадянина. Місцем знаходження підприємця-громадянина вважається зареєстроване в установленому порядку постійне або тимчасове місце його проживання.

До органу державної реєстрації необхідно подати такі документи:

1. реєстраційну картку, яка є одночасно заявою про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
2. дві фотокартки;
3. довідку (чи її копію) про отримання ідентифікаційного номера;
4. документ, що підтверджує сплату реєстраційного збору;
5. документ, що посвідчує особу громадянина.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 25 травня 1998 року № 740 **плата за державну реєстрацію для фізичних осіб становить 1,5 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, що становить 25 гривень 50 копійок.**

У тому випадку, якщо Вам необхідно зареєструватися протягом одного дня, то за **прискорену державну реєстрацію** суб'єкта підприємницької діяльності розмір збору становитиме **76 грн. 50 коп.**

Положенням про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності передбачено, що працівники органу державної реєстрації повинні надавати заявникові-

фізичній особі безоплатну допомогу в заповненні реєстраційної картки та перевірити відповідність наведених у ній відомостей.

Після того, як вами будуть зібрані всі перелічені вище документи, орган державної реєстрації формує реєстраційну справу та повідомить вас про це листом.

Протягом 1-5 робочих днів дані вашої реєстраційної картки вносяться органом державної реєстрації до Реєстру суб'єктів

підприємницької діяльності і після цього вам видається оригінал свідоцтва про державну реєстрацію з трьома копіями із зазначенням вашого ідентифікаційного номера.

Протягом п'яти днів з дня реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності орган державної реєстрації повідомляє про це державну податкову інспекцію та установу Пенсійного фонду за місцем проживання фізичної особи.

Пунктом 17 вищезгаданого Положення про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності визначено, що органам державної реєстрації та податкової служби забороняється вимагати від громадян будь-які інші документи, не передбачені наведеним Положенням.

У разі зміни свого місцезнаходження суб'єкт підприємницької діяльності-фізична особа в семиденний термін з моменту настання такої зміни зобов'язаний повідомити про це орган державної реєстрації і подати до органу державної реєстрації:

- реєстраційну картку з внесеними змінами;
- оригінал свідоцтва про державну реєстрацію для внесення відповідних змін.

Невиконання цієї вимоги дає право органам державної реєстрації звернутися до суду з позовом про скасування державної реєстрації.

Термін реєстрації в податковому органі

Після отримання свідоцтва про державну реєстрацію ви повинні для взяття на облік органами державної податкової служби **протягом п'яти днів** особисто подати до державної податкової інспекції такі документи:

- заяву за формою № 5-ОПП;
- копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
- документ, що посвідчує особу (паспорт).

Після взяття платника податків на облік органи державної податкової служби видають йому довідку за формою № 4-ОПП, яка підтверджує взяття вас на податковий облік. Копії довідки видаються для пред'явлення в установи банків, де ви можете відкрити поточні рахунки, та інші органи державної влади.

Термін взяття на облік громадянина-підприємця органами державної податкової служби за наявності вказаних документів не повинен перевищувати двох днів, що визначено пунктом 14 Положення № 740.

Крім цього, Вам як громадянину-підприємцеві протягом 10-ти днів з дня отримання свідоцтва про державну реєстрацію потрібно зареєструватись в органах Пенсійного фонду України і в органах державної служби зайнятості.

Порядок отримання печаток і штампів

Суб'єктові підприємницької діяльності - фізичній особі необхідно знати, що отримане Свідоцтво про державну реєстрацію є підставою для відкриття

розрахункового та інших рахунків в установах банків, а також виготовлення печаток і штампів.

Перелік документів, які вам як приватному підприємцеві необхідно подати до органу внутрішніх справ (за місцем реєстрації громадянина як суб'єкта підприємницької діяльності) для отримання дозволу на виготовлення печаток і штампів **визначено Пунктом 15 Положення № 740.**

Такими документами є:

- копія свідоцтва про державну реєстрацію;
- два примірники зразків печаток і штампів;
- документ, що підтверджує внесення плати за видачу дозволу на виготовлення печаток і штампів.

Орган внутрішніх справ зобов'язаний протягом п'яти робочих днів від дня отримання документів видати дозвіл на виготовлення печаток і штампів або письмову відмову із зазначенням причин, обумовлених законодавством України.

Зразки печаток і штампів затверджуються громадянином-підприємцем і не потребують додаткового узгодження. Але при цьому **обов'язковою умовою є наявність на печатках і штампах ідентифікаційного номера фізичної особи.**

Також необхідно знати, що здійснення підприємницької діяльності можливе і без печаток та штампів.

Відкриття рахунків в установі банку

Як приватний підприємець ви можете відкрити розрахунковий рахунок в установі банку як у національній, так і в іноземній валюті. Але можете і не відкривати його. Вирішувати вам. Перш ніж відкрити рахунок, визначте пріоритети своєї діяльності. Якщо ви передбачаєте, що певна частина ваших гостей надасть перевагу безготівковій оплаті, або, скажімо, оплаті кредитною карткою, то без відкритого рахунку ви можете втратити цих клієнтів. Зручно користуватися рахунком і тоді, коли ви просите своїх потенційних гостей, які вже замовили відпочинок у вашій садибі, здійснити часткову передоплату як Гарантію того, що вони дійсно приїдуть до вас у визначений час. Це особливо актуально під час так званого «високого туристичного сезону», коли попит з боку туристів значно перевищує пропозицію засобів розміщення (для Карпат – це зимовий період і особливо новорічні та Різдвяні свята, а для Криму – липень-серпень тощо).

Крім того, навіть просто наявність банківського рахунку є позитивним фактором, який може позитивно вплинути на рішення туриста приїхати до вас на відпочинок. Потенційний турист, навіть у тому випадку, коли надає перевагу розрахунку з вами готівкою, знаючи про саме існування розрахункового рахунку в банківській установі, починає більше довіряти вам як діловій людині, яка серйозно займається своєю справою. Тому, якщо ви не зорієнтовані на випадкових або просто проїжджих клієнтів (будинки у дуже зручному та легкодоступному місці або біля самої траси), рахунок бажано все-таки відкрити.

Для цього вам необхідно подати в установу банку для відкриття рахунку такі документи:

1) заяву про відкриття поточного рахунку встановленого зразка (заповнюється в банку);

2) копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності, яка засвідчена або нотаріально, або органом, що його видав;

3) **копію документа, що підтверджує взяття підприємства на по датковий облік, засвідчену податковим органом, нотаріально або уповноваженим працівником банку;**

4) довідку про реєстрацію в органах Пенсійного фонду України;

5) картку із зразками підписів, що надається працівниками банку, в якому відкривається рахунок, та засвідчується або працівником банку, або (що частіше) нотаріально.

Крім цього, ви зобов'язані протягом **трьох робочих днів з дня відкриття (або закриття) рахунку (включаючи день відкриття або закриття)** подати особисто або надіслати поштою з повідомленням про вручення на адресу органу державної податкової служби, в якому ви взяті на облік, повідомлення про відкриття (закриття) поточних рахунків в установах банків.

Наказом ДПА України від 07.03.1998 р. № 100 затверджено форму і зміст повідомлення про відкриття (закриття) рахунків суб'єктів малого підприємництва в установах банків (зарєстровано в Мінюсті України 24.03.1998 р. за № 190/2-630).

Зверніть увагу, що якщо ви не зробите цього, то згідно з чинним законодавством органам державної податкової служби надано право застосовувати до банків або юридичних осіб, фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які у встановлений законом строк не повідомили про відкриття або закриття рахунків у банках, штрафні санкції у вигляді двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Який спосіб оподаткування обрати?

Особливості здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи пов'язані з різними формами оподаткування та ведення обліку доходів і витрат, і тому питання оподаткування приватних підприємців останнім часом набувають усе більшої актуальності.

На даний час в Україні є три способи оподаткування приватних підприємців:

- *традиційна система оподаткування,*
- *оподаткування за фіксованим податком,*
- *спрощена система оподаткування.*

На даний час рекомендуємо вам спрощену систему оподаткування, якою користується переважна більшість приватних підприємців, що провадять свою діяльність із прийому гостей у власних садибах, тобто надають послуги гостинності.

Розгляньмо основні особливості цього способу оподаткування доходів приватних підприємців за спрощеною системою оподаткування і її переваги над іншими.

Спрощена система оподаткування введена в дію з 1 січня 1999 року.

З 19 вересня 1999 року Указ від 28 червня 1998 року № 746/99 «Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності малого підприємництва» діє в новій редакції,

що значно розширило коло платників, які бажають працювати за спрощеною системою оподаткування.

Якщо ви провадили підприємницьку діяльність раніше і в інших сферах та на іншій системі оподаткування, то для вас можуть існувати такі обмеження при переході на сплату єдиного податку:

– **кількість осіб**, що перебувають у трудових відносинах з підприємцем, включаючи членів його сім'ї, протягом року **не повинна перевищувати 10 чоловік одночасно**;

– **обсяг виручки від реалізації продукції** (товарів, робіт, послуг) за звітний рік **не повинен перевищувати 500 тис. грн.**;

– приватний підприємець не повинен торгувати **лікєро-горіл чаними, тютюновими виробами і паливно-мастильними матеріалами**.

Указом № 746 передбачена можливість переходу на сплату єдиного податку, починаючи з наступного звітного кварталу.

Якщо ви щойно зареєстровані як фізична особа – суб'єкт малого підприємництва, то маєте право стати платником єдиного податку з того кварталу, в якому було здійснено вашу державну реєстрацію.

Для переходу на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єкт малого підприємництва повинен **не пізніше, ніж за 15 днів** до початку наступного звітного кварталу, **подати** до органів податкової служби за місцем своєї державної реєстрації письмову заяву про право застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, форму якої затверджено наказом ДПАУ від 29.10.99 р. № 599. **Обов'язковою умовою для подання заяви є сплата всіх установлених податків та обов'язкових платежів за звітний податковий період.**

На підставі заяви, а також платіжного документа (квитанції, копії платіжного доручення з позначкою банку) про сплату (перерахування) єдиного податку за період, не менший, ніж календарний місяць, приватному підприємцеві видається Свідоцтво про сплату єдиного податку, форму якого також затверджено наказом № 599 (далі – Свідоцтво). Це Свідоцтво або письмова мотивована відмова видається органом державної податкової служби протягом 10 робочих днів після подання заяви.

При цьому Указом № 746 встановлено, що суб'єкт підприємницької діяльності може **прийняти рішення про перехід на сплату єдиного податку не більше одного разу за календарний рік.**

Свідоцтво видається приватним підприємцям безплатно терміном на квартал.

Воно є документом суворої звітності та не може бути передане іншим особам. **Протягом календарного року дія Свідоцтва може щоквартально продовжуватися**, але тільки за умови відсутності податкової заборгованості щодо податків та обов'язкових платежів.

Підставою для продовження дії Свідоцтва є заява, яка складається аналогічно і за тією ж формою, як і при переході на єдиний податок, а також наявність платіжних документів про сплачу єдиного податку за попередні періоди і наступний період, не

менший, ніж календарний місяць. Заява подається не пізніше, ніж за 15 днів до початку кварталу (тобто до 15.03, 15.06, 15.09, 15.12), на який продовжується дія Свідоцтва.

Якщо платник єдиного податку здійснює свою підприємницьку діяльність з використанням найманої праці, то на кожну особу, включаючи членів його сім'ї, видається **Довідка про трудові відносини** фізичної особи з платником єдиного податку (далі – Довідка), форму якої також затверджено наказом № 599.

У разі продовження терміну дії Свідоцтва в ньому робиться відповідний запис за підписом керівника органу державної податкової служби або його заступника, який засвідчується печаткою. Аналогічні записи здійснюються в Довідках найманих працівників, які продовжують діяльність у платника єдиного податку.

У випадку **збільшення чисельності працівників** протягом терміну дії отриманого Свідоцтва платник єдиного податку **повинен здійснити доплату за кожного додатково найнятого працівника** не менше, ніж за повний місяць з початку діяльності таких працівників, й **отримати Довідки для них**.

Якщо чисельність працівників протягом терміну дії Свідоцтва зменшилася, платник єдиного податку повинен **повернути Довідки**. Однак якщо Довідку на працюючого за наймом у приватного підприємця загублено, то навіть якщо такий працівник у підприємця вже не працює, доплату на нього може бути припинено, тільки починаючи з наступного кварталу.

При втраті Свідоцтва податкові органи на підставі письмової заяви платника єдиного податку видають його дублікат. При цьому видача дубліката здійснюється тільки за наявності Довідки органів внутрішніх справ України.

Після закінчення терміну дії Свідоцтва воно підлягає поверненню разом з усіма довідками в **5-денний** термін до податкового органу, який їх видав.

У разі припинення діяльності (зняття з державної реєстрації як суб'єкта підприємницької діяльності) платник єдиного податку повинен у п'ятиденний термін подати про це заяву до податкових органів, здати свідоцтва і всі довідки.

Платники єдиного податку, які прийняли рішення відмовитися від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності та повернутися до загальної системи оподаткування, можуть це зробити з початку наступного кварталу. При цьому також необхідно подати заяву до податкових органів **не пізніше, ніж за 15 днів** до закінчення попереднього звітного кварталу, здати свідоцтва і всі довідки, видані на найманих працівників.

Ставки єдиного податку та порядок його сплати фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності

Для фізичних осіб суб'єктів підприємницької діяльності ставка єдиного податку встановлюється місцевими радами за місцем їх державної реєстрації залежно від виду діяльності та місця її здійснення і **не може становити менше 20 грн. і більше 200 грн. на місяць**.

Якщо фізична особа суб'єкт підприємництва здійснює **декілька видів підприємницької діяльності**, для яких установлені різні ставки єдиного податку, нею придбавається одне Свідоцтво і **сплачується єдиний податок за більшою ставкою**,

встановленою на ці види діяльності місцевою радою за місцем державної реєстрації цієї фізичної особи як суб'єкта підприємницької діяльності.

Для платника єдиного податку, котрий займається підприємницькою діяльністю з використанням найманої праці або за участі в його діяльності членів його сім'ї, розмір єдиного податку **збільшується на 50 відсотків за кожного працівника.**

Єдиний податок приватними підприємцями може сплачуватися завчасно за весь квартал або за місяць. У разі щомісячної сплати єдиного податку вона здійснюється **не пізніше 20 числа місяця, що наступає за тим, в якому здійснювалася попередня сплата єдиного податку.** Якщо протягом терміну дії отриманого Свідоцтва місцевою радою змінюються ставки єдиного податку, то перерахунок сум платежів за період, за який проведено оплату, не здійснюється.

Які податки можна не сплачувати?

Ставши платником єдиного податку, приватний підприємець згідно з Указом № 746 звільняється від сплати ряду обов'язкових податків і зборів, зокрема:

- податку на додану вартість;
- прибуткового податку;
- плати (податку) за землю;
- збору на обов'язкове соціальне страхування;
- збору до Пенсійного фонду;
- внесків до Державного фонду сприяння зайнятості населення;
- збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- плати за патенти.

Податок на додану вартість

Згідно з Указом № 746 приватні підприємці, котрі сплачують єдиний податок, не є платниками ПДВ.

При цьому слід мати на увазі, що згідно з роз'ясненнями постанови КМУ № 507 фізичні особи – платники єдиного податку **мають право бути платниками ПДВ.** Якщо приватний підприємець – платник єдиного податку приймає рішення бути платником податку на додану вартість, на нього поширюється дія Закону про ПДВ.

Реєстрація суб'єкта підприємництва платником податку на додану вартість здійснюється відповідно до Положення про Реєстр платників ПДВ.

Плата за землю

Що стосується плати за землю, то Порядком № 599 визначено, що плата (податок) за землю не сплачується платником єдиного податку тільки за земельні ділянки, які використовуються ним для здійснення підприємницької діяльності, зазначеної у Свідоцтві. При цьому слід мати на увазі таке. Законом України «Про плату за землю» визначено, що плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати. Власники землі та землекористувачі, крім орендарів, сплачують земельний податок.

Таким чином, фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які є власниками землі або землекористувачами і згідно із Законом № 2535 є платниками земельного податку, при пере-

ході на сплату єдиного податку звільняються від сплати податку на землю, що використовується ними в підприємницькій діяльності.

За земельні ділянки, надані в оренду, справляється орендна плата. Розмір, умови і терміни внесення орендної плати за землю встановлюються за згодою сторін у договорі оренди між орендодавцем (власником) і орендарем. Тому від сплати орендної плати за землю платники єдиного податку не звільняються.

Однією з найбільших переваг спрощеної системи оподаткування є можливість для суб'єктів підприємницької діяльності-фізичних осіб при продажу товарів (крім підакцизних), наданні послуг при розрахунках із споживачами не застосовувати реєстратори розрахункових операцій.

Що ж до звільнення від податку на доходи фізичних осіб, то воно поширюється тільки на доходи самого підприємця.

Платник єдиного податку не звільняється від обов'язку нарахування, утримання та перерахування до бюджету прибуткового податку з громадян із доходів, які виплачуються найманим працівникам.

Облік доходів і витрат платника єдиного податку

Платник єдиного податку не звільняється від обов'язкового ведення обліку доходів та витрат, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності. Для визначення результатів власної підприємницької діяльності на підставі хронологічного відображення здійснених господарських і фінансових операцій **платник єдиного податку веде Книгу обліку доходів і витрат** згідно з додатком № 10 Інструкції про прибутковий податок з громадян. При цьому обов'язковому заповненню підлягають лише графи «період обліку», «витрати на виробництво», «сума виручки (доходу)», «чистий дохід».

Протягом року для платника єдиного податку встановлюються звітні періоди, що дорівнюють кварталу.

Після закінчення звітного періоду **протягом 5 днів** платник єдиного податку подає звіт згідно з Додатком 3 до Порядку № 599.

Звіт подається особисто платником єдиного податку або надсилається поштою до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації його як суб'єкта підприємницької діяльності. При особистому поданні звіту датою подання вважається дата реєстрації його в органі державної податкової служби, а при надсиланні звіту поштою – дата відправки на штампі відділення зв'язку.

Отже, ми коротко розглянули особливості способу оподаткування доходів приватних підприємців за спрощеною системою і переваги цього способу над іншими двома. Звичайно, ми не претендуємо на істину в останній інстанції, тому вам необхідно самим проаналізувати всі «за» і «проти» і вибрати найбільш оптимальний для свого виду діяльності спосіб оподаткування. Адже специфіка здійснення вашої діяльності може бути децю відмінна від загальноприйнятої. Тому рекомендуємо вам більш детально ознайомитися з нормативними документами, що регулюють оподаткування приватного підприємця.

Які види господарської діяльності вибрати?

Це питання постане перед вами тоді, коли вам запропонують вписати їх у Свідоцтво. У кожному районі можуть бути визначені свої ставки єдиного податку. Готового рецепту на цей час не існує.

На нашу думку, доцільно записати такі види:

Здавання в найм (піднайм) житла

Посередницька діяльність

Послуги

Роздрібна торгівля

Інші види

Картки первинного обліку гостинних садиб

1. СТАНДАРТНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТОК - ЕКСТЕР'ЄР ПРИМІЩЕННЯ

Зовнішня охайність Так Ні

- Сад чистий та прибраний
- Немає сміття
- Всі оздоблювальні роботи виконані акуратно

Безпека

- Всі входні двері зачинені, коли вони не використовуються
- Всі вікна зачинені, коли вони не використовуються

2. СТАНДАРТНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТОК - КОРИДОР

Вхідні двері

- Скло чисте та без плям
- Планки без порохів

Стеля

- Немає плям/павутини
- Світильники чисті та справно функціонують

Підлога та килими

• Всі покриття підлоги чисті, без пилу, сміття, немає ниток, особливо під меблями, позаду вестибюльного столика, штор та вздовж плінтусів

- Немає плям
- В хорошому стані

Дзеркало/картини

- Немає пилу та плям на склі
- Немає пилу, бруду, павутини, плям на картинах
- Картини та дзеркало повішені рівно

Стійка в вестибюлі

- Немає пилу
- Немає безпорядку

Сходи

- Всі покриття підлоги чисті, без пилу, сміття, бруду особливо вздовж плінтусів
- Немає плям
- В добром стані
- Перила чисті

3. СТАНДАРТНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТОК - СПАЛЬНА КІМНАТА

Двері

- Немає пилу, бруду, плям, відбитків пальців
- Немає пилу, бруду на дверних петлях, достатньо змазки
- Замки та шурупи в справному стані

Стіни та плінтуси

- Немає пилу, бруду, плям, павутини

Світильники на стінах

- Абажури, лампочки та освітлювальні пристрої чисті
- Правильна напруга

Патрони для лампочок/розетки»

- Немає пилу та пошкоджень

Стеля

- Немає павутини та плям
- Світильники чисті та функціонують

Шафи

- На дверях немає пилу та плям від пальців
- Всередині шафи немає пилу, бруду, павутини,

плям від багажу та інших плям, сміття та залишених речей

- Немає пилу на підставках для одяжі (достатня кількість вішалок)
- Поверхня всередині шафи гладка
- Двері шафи закриваються щільно

Вікна

- Немає пилу та плям на склі
- Підвіконня, віконна рама та карнизи без пилу, бруду та павутини
- Вікна відкриваються та закриваються легко та безшумно
- Штори повішені рівно, немає пилу та плям, тканина не порвана

Радіатор опалення

- Поверхня чиста
- На нижній та задній частинах немає пилу та бруду

Ліжка

- Основа/пружини не поламані та не провисають
- Ніжки та дошки без пилу та мають гладку поверхню
- Ніжки не поламані та не мають тріщин

Постіль

- Вся постіль чиста та не має плям, дірок, а також потріпаних країв
- Немає «жмутків» у подушках
- Вся постіль має розмір, відповідний до розміру ліжка
- Постіль заправлена правильно

Кошик для сміття

- Є пакети для сміття всередині кошика
- Немає пилу, бруду

Попільнички

- Немає пилу, бруду, нікотину та інших плям
- Попільнички не розбиті та не старі

Картини

- Немає бруду, пилу, павутини, плям
- Немає пилу на рамці картини

Дзеркала

- Немає бруду, пилу, павутини та плям

Підлога

- Вся покриття підлоги без пилу, бруду, сміття, ниток, особливо під ліжками, під меблями, позаду штор та вздовж плінтусів
- Немає плям
- В хорошому стані

Туалетний столик

- Шухляди висовуються легко, немає пилу, бруду, волосся, сміття та залишених речей
- На оббивці немає розривів та плям
- Ручки надійно прикріплені
- Поверхня дерева гладка – немає тріщин та полумок

Стільці

- Основа та ніжки чисті
- Оббивка чиста / не зіпсована
- Під обшивкою стільця – чисто, немає пилу та сміття

Настільні лампи

- Відповідають вимогам та справно функціонують
- Основа, абажур та електричні лампочки чисті, без пилу та павутини
- Гнучкий шнур не зіпсований та без потріпаних місць

5. СТАНДАРТНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТОК-ЇЖА ТА НАПОЇ

Підготовка

- Покриття столів чисті й відполіровані
- Скатертини на столах без плям, не порвані та акуратно розстелені на столах
- Серветки складені акуратно
- Столи накриті однаково
- Достатня кількість меню

Привітання

- Приємна інтонація голосу
- Гостей запрошують до столу з посмішкою та зацікавленим виразом обличчя

Розміщення

- Гостей супроводжують до столу
- Правильно розсаджують
- Подають чисте меню (одне для одного гостя) або інформують, які страви в наявності
- Надають достатньо часу для вивчення меню

Прийом замовлення

- Пропонують пункти меню (якщо необхідно)
- Замовлення приймається ввічливо
- Надаються, якщо необхідно, рецепти приготування їжі
- Пропонуються відповідні напої

Подання їжі, обслуговування і прибирання

- Рівномірне розміщення страв на таці для того, щоб уникнути неприємних випадків
- Весь забруднений посуд відносять мити
- Всю необхідну їжу приносять з кухні

Обслуговування

- Всі порції стандартні за консистенцією та розміром?
- Правильна ідентифікація пунктів меню
- їжа подана при правильній температурі
- Правильне подання, представлення і запам'ятовування пунктів меню
- Перевіряється, чи задоволений відвідувач
- Загальна увага до клієнтів

Подання безалкогольних напоїв

- Наявність альтернатив до стандартних сортів чаю та кави, тобто трав'яний чай, кава без кофеїну тощо
- Кава та інші напої приготовлені за відповідними правилами
- Чай/кава подаються на сніданок перед першою стравною
- Гарячі напої подаються гарячими, а холодні подаються прохолодними у відповідному посуді
- Чашки для чаю та кави чисті та відповідного розміру

Прибирання столу

- Весь брудний посуд прибирається після кожної страви і зберігається у відповідному місці
- Столи прибираються протягом усього часу приймання їжі
- Брудний посуд замінюється чистим

Навчальне видання

**Подзігун С.М.,
Тимчук С.В.,
Нещадим Л.М.**

Управління діяльністю підприємств в індустрії гостинності

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 12.09.2021 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. акр. 7.09

Тираж 100 прим. Замовлення №

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

Тел. (04744) 4-46-88

vizavi-print.jimbo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com